

Almindelige bemærkninger til forslag til Finanslov 2011

1. Baggrund

Finansloven skal sikre en fornuftig udvikling af Selvstyrets indtægter, udgifter og likviditet. Samtidig skal Finansloven tage højde for de udfordringer Selvstyret står overfor i fremtiden. Finansloven skal være udtryk for en sammenhængende, langsigtet og bæredygtig økonomisk planlægning.

I Naalakkersuits første år har der været fremlagt en lang række forslag for Inatsisartut, som skal understøtte et fremtidssikret samfund med plads til alle og brug for alle. Målet er et samfund med en økonomisk og kulturel udvikling, der skaber mere økonomisk og politisk frihed. Dette var udgangspunktet for finanslovsforslaget for 2010, og i nærværende forslag fortsættes linjen. Derfor styrkes børne- og ungeområdet samt sundhedsområdet yderligere, ligesom der på kulturområdet sker en op-prioritering.

For at sikre finansieringen af de nødvendige indsatser lægger Naalakkersuisut op til fortsatte besparelser i den offentlige administration, ligesom der vil blive indført miljøafgifter. Der vil også blive iværksat initiativer på hele erhvervsområdet, der kan understøtte den ønskede udvikling.

Samtidig prioriteres en ansvarlig finanspolitik, som rækker ud over de kommende år. Grønland står overfor nogle strukturelle udfordringer der også er taget hensyn til ved udarbejdelsen af Naalakkersuisuts Forslag til Finanslov for 2011.

Nedenfor beskrives nogle af de langsigtede strukturelle udfordringer og andre forudsætninger, der ligger til grund for Forslag til Finanslov 2011. Herefter gennemgås den økonomiske situation i Grønland mere detaljeret.

Demografisk udvikling

En særlig stor udfordring for fremtidens velfærdssamfund, er det paradoks, at velfærdssamfundets succes, som har medført at vi lever længere, betyder, at de nuværende velfærdsordninger skal revideres.

I en befolkningsfremskrivning, som Grønlands Statistik har udarbejdet, forventes der en stigning i den gennemsnitlige levealder, stigende fra 70,9 år i 2009 til 74,0 år i 2030 for kvinder og tilsvarende en stigning fra 65,3 år i 2009 til 70,0 år for mænd i 2030.

Det fremgår også af befolkningsfremskrivningen, at der frem mod 2040 forventes en tilbagegang i antallet af personer for samtlige aldersgrupper, på nær i antallet af ældre, hvor der forventes over en fordobling i aldersgruppen 65+ år gennem perioden 2009-2040. Det er særligt i perioden 2020-

2030, at der forventes en meget kraftig stigning i antallet af ældre, hvilket har baggrund i store fødselsårsgange i Grønland tilbage i 1960'erne.

Denne udvikling i befolkningens sammensætning vil medføre meget store udfordringer i finanspolitikken og i velfærdspolitikken. For det første giver det anledning til at tage den finanspolitiske holdbarhed meget alvorligt og sikre, at de offentlige kasser inden år 2020 er så velpolstrede, at de kan klare de følgende 15 års løbende stigninger i velfærdsudgifterne til ældrebefolkningen. For det andet bliver det et spørgsmål, om pensionsalderen på 65 år kan fastholdes, eller om pensionsalderen lige som i f. eks. Danmark gradvis skal forhøjes yderligere som en konsekvens af, at middellevetiden bliver øget og at store dele af befolkningen vil kunne holde sig på arbejdsmarkedet i længere tid. For det tredje kan der blive behov for økonomiske incitamenter, der kan sikre at flere får en gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet for derigennem at øge arbejdskraftudbuddet. Endelig skal det overvejes, hvordan privat opsparing som supplement til de offentlige pensioner og opsparing i pensionskasser m.v. kan blive forøget.

For Grønland gælder det i særdeleshed, at ind- og udvandringen er en usikker faktor. Usikkerheden består i, at der traditionelt er en stor ind- og udvandring til Grønland af både grønlandere og danskere. Hertil kommer, at store erhvervsprojekter i form af aluminiums- og råstofprojekter i de kommende årtier kan medføre en markant indvandring til Grønland af midlertidig såvel som permanent arbejdskraft.

På trods af den indbyggede usikkerhed indikerer den foreliggende befolkningsfremskrivning, at stigningen i antallet af ældre over den kommende årrække vil medføre et stigende udgiftspres på de offentlige budgetter. De seneste beregninger viser, at hvis den forventede befolknings sammensætning i 2040 var en realitet den dag i dag, så skulle der findes finansiering til yderligere 1 milliard kroner i forbindelse med dette forslag til finanslov.

Gældssætning

Det er nødvendigt, at Selvstyret på kort sigt konsoliderer sin økonomi så Landskassen kan imødekomme uforudsete udgifter. Den offentlige sektor er stor i Grønland og en stor del af anlægsaktiviteterne sker med initiativ eller støtte fra Selvstyret.

Samlet set vurderer Naalakkersuisut, at det er nødvendigt at optage et langsigtet udlandslån for at sikre, at landskassen kan modstå uforudsete udgifter i fremtiden og sikre, at økonomien holdes i gang. Derudover er der nogle nødvendige initiativer, der skal gennemføres for at sikre velfærden på længere sigt. Her tænkes især på børne- og ungeområdet, der er et vigtigt fokusområde for Naalakkersuisut.

Det udlandslån der forventes søgt optaget er i størrelsesordenen 800-900 mio. kr. i perioden 2010-2014 og svarer til omkring 7,3 % af BNP og 5,6 % af disponibelt BNI. Dette er langt under de

gældsposter mange EU-lande har. EU's stabilitetspagt anbefaler, at den offentlige gæld for et land ikke må overstige 60 % af BNP.

Skattepolitik

Naalakkersuisut vil til Inatsisartuts efterårssamling 2010 fremsætte forslag til ændring af Indkomstskatteloven.

Lovforslaget er en større pakke, hvori der ændres i reglerne for tilkaldevagter i forbindelse med fri bil samt en række regler, der primært vedrører råstofsektoren.

Ændringerne inden for råstofsektoren vedrører blandt andet omdannelse af begrænset skattepligtige virksomheder, idet mange indehavere af efterforskningstilladelser ikke har registreret selskab med hjemsted i Grønland og derfor ikke kan fremføre oparbejdet skattemæssigt underskud. Dette gives der nu tilladelse til at kunne, når selskabet registreres i Grønland.

Derudover indføres regler til at håndtere "farm out". Dette er olieindustriens betegnelse for at en licenshaver overdrager en del af sin ejerandel til en anden virksomhed. Dette kan eksempelvis ske ved at virksomheden refunderer en del af de historiske omkostninger samtidigt med, at virksomheden betaler en forholdsmæssig større andel af et aftalt efterforskningsprogram.

For udefrakommende arbejdskraft, der skal udføre anlægsopgaver udenfor eksisterende byer og bygder, samt udefrakommende arbejdskraft der ansættes i en virksomhed med tilladelse til forundersøgelse, efterforskning eller udnyttelse foreslås at provenuet ved beskatningen tilfalder Landskassen.

Endelig foreslås der indført en bruttoskatteordning for udenlandsk arbejdskraft, der skal udføre anlægsopgaver uden for byer og bygder, beskæftiget inden for råstofområdet. Der foreslås en endelig skat på 35 % af personernes lønindkomst.

Ordnningen har til formål at forenkle skatteadministrationen for denne gruppe af arbejdskraft. En stor del af disse personer, vil komme fra lande, med hvem Grønland ikke har en aftale om undgåelse af dobbeltbeskatning og som sandsynligvis har væsentligt anderledes skattesystemer end det grønlandske. De udenlandske arbejdere vil således ikke skulle indsende selvangivelse som følge af bruttoskatteordningen.

Ved bruttobeskatning bortses der fra personfradrag, standardfradrag og alle øvrige fradrag og mindre indtægter, således at det bliver let og gennemskueligt for både arbejdsgiver, arbejdstager og det offentlige, hvad der skal betales/afregnes i skat. Der opkræves altså en fast skatteprocent af hele lønindkomsten uden mulighed for fradrag. Satsen er samtidig lavere, således at provenuet for Landskassen er i samme størrelsesorden, som hvis skatten var fastsat ud fra det normale system.

Idet mange vil komme fra lande med væsentligt anderledes skattesystem, vil det kunne medføre tvivl og utryghed hos de udenlandske medarbejdere, såfremt de undergives de almindeligt gældende skatteregler, med et betydelig ekstra arbejde i form af information, administration og opkrævning af skatter for skatteforvaltningen til følge.

Det foreslås, at provenuet fra beskatning af udefra kommende arbejdskraft, der skal udføre anlægsopgaver udenfor eksisterende byer og bygder, skal tilfalde landskassen. Provenuet fra beskatning af arbejdstagere, som inden for de seneste 6 måneder har været skattepligtige til en grønlandsk kommune, vil ikke være omfattet af dette forslag, men skal som hidtil fordeles mellem kommunerne og landskassen. Når en anlægsopgave er afsluttet og anlægget tages i brug fordeles provenuet fra beskatningen af alle medarbejdere, uanset om medarbejderne kommer her fra landet eller fra udlandet, ligeledes efter de gældende regler, hvor provenuet fordeles med ca. 75 % til kommunerne og 25 % til Landskassen.

Baggrunden for at alle skatteindtægterne i anlægsfasen skal tilfalde Landskassen er, at det er Landskassen, der afholder udgifterne i forbindelse med anlægsopgaverne. Ligeledes har kommunerne i de senere år haft en større stigning i indtægter end Landskassen, samtidig med, at Landskassen har haft en større udgiftsstigning end kommunerne. Forslaget vil afhjælpe en del af denne ubalance.

Det var oprindeligt meningen at fremsætte forslaget allerede på forårssamlingen 2010. Men på grund af de meget omfattende høringssvar der indkom til forslaget, fandt Naalakkersuisut, dels at disse grundigt skulle indarbejdes i bemærkningerne til forslaget, og dels at der skulle være tid til en dialog – med blandt andet kommunerne – om forslaget. Der vil i løbet af efteråret blive indgået forhandlinger med kommunerne om konsekvenserne af forslaget.

2. Forslag til Finanslov 2011

Naalakkersuisut fokuserer i FFL 2011 på, at fortsætte indsatsen overfor børn og unge, og ligeledes fortsætte med at styrke sundhedsvæsenet. Herudover vil kulturområdet blive prioriteret. Disse fokusområder vil ske i sammenhæng med et stramt fokus på at indtægter og udgifter skal balancere på drifts- og anlægsområdet. Det vil sige, at DA-resultatet i forslaget som minimum skal være neutralt.

Grønland står overfor nogle strukturelle udfordringer, der betyder, at der skal findes ekstra finansiering i fremtiden. Disse udfordringer kræver en langsigtet strategi. Skatte- og Velfærdskommissionen vil komme med et samlet forslag til ændringer af skatter og afgifter i begyndelsen af 2011.

Det er afgørende for Naalakkersuisut, at den finanspolitiske holdbarhed sikres, så vi ikke blot har råd til øget velfærd i dag og i morgen, men også om 30 år. For at sikre balancen på drifts- og anlægsudgifterne er det nødvendigt med en lang række besparelser og nye indtægter. Det skyldes, at landskassens indtægter er stagnerende.

Tabel 1: DA-resultat i FFL11 (i mio. kr.)

	FFL 2011	BO 2012	BO 2013	BO 2014
DAU	212,1	219,0	106,6	-70,8
Nettoudlån	213,1	224,2	145,5	-16,1
DA	-1,0	-5,2	-38,9	-54,7

Som det fremgår af tabel 1, fremlægger Naalakkersuisut et finanslovsforslag, hvor der er et overskud på drifts- og anlægsdelen både i 2011 og i overslagsårene.

Besparelser og merindtægter

Naalakkersuisut har på baggrund af den økonomiske situation vurderet, at det er nødvendigt at finde besparelser og merindtægter for at sikre balance på DA-resultatet på kort sigt. Denne prioritering giver samtidig mulighed for, at der kan tilføres midler til nødvendige indsatsområder.

Naalakkersuisut ønsker at fremtidige skatter og afgifter så vidt muligt bliver socialt afbalanceret og skaber incitament til arbejde og til et adfærdsmønster til gavn for miljøet og klimaet. Derfor foreslås finansieringen først og fremmest sikret gennem såkaldte miljøafgifter eller grønne afgifter.

De væsentligste merindtægter er indførelse af en brændstofafgift der forventes at indbringe 42 mio. kr. årligt, og et stop for toldfrit salg ved indrejse til Grønland. Dette forventes netto at indbringe 20 mio. kr. årligt. Derudover forhøjes motorafgiften for biler ligesom afgiften for automatspil forhøjes.

Brændstofafgift og motorafgift er begge miljøafgifter. Afgiftsændringerne vil betyde, at det samlede afgiftsniveau stiger, og vil på den måde ramme bredt i befolkningen. Begge afgiftstyper vil have en tendens til at "vende den tunge ende nedad" – dog er afgiftsstigningen størst for store biler som fortrinsvis tilhører virksomheder eller højindkomstgrupper. Afgifterne vil skabe incitament til at udskifte biler med et stort brændstofforbrug til mindre, mere miljøvenlige.

Det foreslås også, at der indkræves en højere betaling for de bolignumre som særligt Selvstyret men også andre virksomheder og institutioner har til rådighed hos INI A/S. Dette vil indbringe i alt 20 mio. kr. årligt.

Betaling af bolignumre er en merindtægt for landskassen, men størstedelen kommer fra offentlige institutioner, der ikke får tilført flere bevillinger. Derfor er størstedelen af disse merindtægter reelt en besparelse på den offentlige administration. Denne skal ses i sammenhæng med en generel besparelse på 10 mio. kr. i centraladministrationen. Dermed skal der i 2011 findes omkring 30 mio. kr. i besparelser i Selvstyret. En besparelse, der kommer oven i de besparelser, der blev gennemført i 2010.

Naalakkersuisut lægger op til, at kommunerne sparer 8 mio. kr. i administration i 2011. Kan der opnås enighed om dette, vil kommunerne have gennemført besparelser på 68 mio. kr. samlet i 2010-2011, mens Selvstyret i samme periode ligeledes sparer ca. 70 mio. kr.

Derudover bliver der fundet besparelser ved at fjerne støtte til renovering af private boliger, da det er Naalakkersuisuts holdning, at det er op til de private ejere at henlægge tilstrækkelige midler til disse formål.

Herudover fjernes midlerne til en række aktiviteter blandt andet den kirkelige højskole og Pilersuifiks grafiske afdeling, ligesom der reduceres i midlerne til en række mindre aktiviteter. Samlet er der merindtægter og besparelser for ca. 180 mio. kr. årligt.

Endelig er det væsentligt at nævne en reduktion af de udsponerede anlægsmidler i budgetoverslagsårene, hvor der i 2014 spares 106 mio. kr. Denne reduktion vil medføre et fald i den direkte finansiering af anlægsaktiviteterne fra Selvstyret som samtidig vil blive opvejet af byggeri finansieret af Illuut A/S og staten.

Disse besparelser og merindtægter som foreslås, sikrer at DA-resultatet er i balance, og giver samtidig Naalakkersuisut mulighed for at tilføre midler til en række indsatsområder.

3. Naalakkersuisuts indsatsområder

Naalakkersuisut har valgt at sætte fokus på forbedrede forhold for børn og unge, sundhedsvæsenet og kulturen. Derudover vil der i 2011 også blive gennemført en indsats i forhold til regional udvikling, uddannelse, forbedring af boligsituationen og gennemførelse af dele af affaldshandlingsplanen. Derudover er udviklingen i fiskeriet et vigtigt element i hele Grønlands økonomi og samfund hvorfor Naalakkersuisut til efterårssamligen 2010 vil fremlægge sit forslag til ny fiskerilov, der skal sikre en langsigtet og bæredygtig fiskeripolitik.

Forbedrede forhold for børn og unge

Børne- og ungeområdet er et centralt politisk tema for Naalakkersuisut, og udsatte børn og unges opvækstvilkår og muligheder for et godt liv, søges kontinuerligt styrket. Baggrunden for dette fokus på børn og unge skal blandt andet findes i adskillige undersøgelser, der peger på, at et stort antal af børn og unge i Grønland ikke trives, og at der er behov for en målrettet indsats for at forbedre børn og unges vilkår.

I 2010 blev der afsat en ekstra bevilling på 25 mio. kr. for årene 2010 – 2013, til at styrke indsatsen for børn og unge og til at føre en række prioriterede indsatser ud i livet. *Tryk Barndom 2010 – Strategi for en særlig indsats på børneområdet for 2010* angiver, hvilke konkrete aktiviteter og tiltag, der sættes i gang i 2010 og målene for dem. En helhedsorienteret børne- og ungestrategi vil naturligvis bygge videre på de indsatser og prioriteringer, der ligger i *Tryk Barndom 2010*. Prioriteringerne på FFL2011 er derfor videreførelse af den linje Naalakkersuisut har udstukket.

Der er etableret en styregruppe for børne- og ungestrategien, som består af departementscheferne for hhv. Departementet for Sociale Anliggender, Departementet for Sundhed, Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke samt Departementet for Finanser og KANUKOKA. Det er essentielt for succes på børne- og ungeområdet, at kommuner og Selvstyre koordinerer indsatserne og samarbejder om at nå de samme målsætninger. Herunder gælder især, at ingen anlægsmidler bør udmøntes før der er indgået en aftale om driften med kommunerne.

Børne- og ungestrategien skal skabe rammerne og målsætningerne for de fremtidige indsatser på hele børne- og ungeområdet. I børne- og ungestrategien skal det defineres hvilke overordnede politiske målsætninger, som arbejdet med børn og unge skal være med til at opfylde. Der fastsættes således såvel kortsigtede som langsigtede mål, og med udgangspunkt i disse ønskede resultater beskrives de konkrete initiativer, der skal til for at nå målene.

Konkrete tiltag på FFL2011

Øgede udgifter til handicapforsorgen i Grønland

Der bevilges 5,8 mio. kr. til at forbedre vilkårene for personer med vidtgående handicap i Grønland. Antallet af personer med vidtgående handicap er stigende og de nuværende ordninger er ikke tilstrækkelige.

Spædbarnshjem

Der foreslås bevilget 9,25 mio. kr. til etablering af et spædbarnshjem i Qaqortoq. Hjemmet vil have plads til 6 spædbørn. Imidlertid vurderes det, at der er et årligt behov for anbringelse af 30-35 spædbørn på landsplan. Behovet for flere institutionspladser til spædbørn i de kommende år kan derfor være langt højere end der nu søges bevillinger til. Dette uidentificerede behov skal der også fremadrettet sikres råderum til.

Øget tilsyn med døgninstitutioner

Der foreslås bevilget 1,2 mio. kr. for at øge antallet af pædagogiske tilsyn med de enkelte døgninstitutioner. Målet er at der fremover vil kunne afholdes tilsyn 1-2 gange om året. Der skal afholdes løbende pædagogisk tilsyn og tilsyn (samtaler) med børnene. Tidligere blev der kun ført tilsyn en gang i løbet af kommunalbestyrelsens valgperiode.

Implementering af lovgivning

Der foreslås bevilget 0,3 mio. kr. til at sikre, at der bliver informeret tilstrækkeligt om den gældende lovgivning (f. eks. i form af kurser). Denne information er tiltænkt de ansatte i Selvstyret og kommunerne der til dagligt arbejder med børn og unge.

Etablering af udslusningshjem for unge mellem 18 – 23 år

Der foreslås etableret 4 udslusningshjem med plads til 5 beboere i hvert hjem.

Revision af lovgivning om hjælp til børn og unge.

Der foreslås bevilget 1,25 mio. kr. til en gennemgang af grønlandsk lovgivning på børneområdet med henblik på at udarbejde anbefalinger til en styrkelse samt forslag til standarder for det børnefaglige arbejde i landet.

Tiltag for plejefamilier ønskes fortsat.

Dette vil ikke have betydning i 2011, men vil betyde udgifter i budgetoverslagsårene på 4,3 mio. kr.

Sundhedsvæsenet

Sundhedsvæsenet har i en årrække været underbudgetteret, som løbende er blevet finansieret gennem tillægsbevillinger. De stigende omkostninger skal ses i lyset af den demografiske udvikling med stadigt flere ældre, og en stigning i de livsstilsbaserede sygdomme som følge af en ændret le-

vevis. Endvidere har der været en væsentlig stigning i omkostninger til udlandsbehandling samt en stigning i priserne på medicin. En tendens som det forventes vil fortsætte. Denne udvikling er ikke enestående for Grønland, men ses overalt i Europa.

Sundhedsvæsenet vil i de kommende år gennemføre en strukturreform med henblik på en bedre udnyttelse af ressourcerne, og håber derigennem at kunne imødegå en del af den forventede stigning i omkostningerne fremover. Endvidere er sundhedsvæsenet afhængig af importeret arbejdskraft i form af kortere og længerevarende vikariater, og er derfor meget følsom overfor beskæftigelsessituationen indenfor samme område i Danmark.

Konkrete tiltag på FFL2011

For at få en mere realistisk budgetlægning på sundhedsområdet og undgå de seneste års store til-lægsbevillinger, lægger Naalakkersuisut op til, at der årligt tilføres 33,2 mio. kr. til området. Bevillingen består af 20,7 mio. kr. til somatisk patientbehandling i udlandet og 4,7 til psykiatrisk patientbehandling i udlandet, samt 3,4 mio. kr. til landsapoteket. Alt sammen på baggrund af prisstigninger, som sundhedsvæsenet ikke har indflydelse på. Endelig er der foreslået afsat 5 mio. kr. til nyt medioteknisk udstyr til erstatning for nedslidt udstyr.

Disse merbevillinger skal ses i forlængelse af de 15 mio. kr. der blev afsat til den særlige ventelisteindsats i 2009 og 2010.

Kulturområdet:

For Naalakkersuisut er de menneskelige værdier af høj prioritet. Derfor foreslår Naalakkersuisut, at der afsættes de midler der er behov for til en gennemførelse af en ny teaterlov og en ny sproglov. Samtidig lægges der op til, at Grønland overtager værtskabet for Arctic Winter Games (AWG) i 2016, med afledte udgifter for landskassen de næstkommende år.

Konkrete initiativer på FFL2011

Der foreslås i 2011 afsat 3,7 mio. kr. til implementering af teaterloven. Dette beløb stiger til 7 mio. kr. årligt fra 2013. Midlerne er afsat på reserven til nye initiativer, og udmøntes såfremt Inatsisartut vedtager teaterloven. Der afsættes også 2,2 mio. kr. til implementering af sprogloven, samt 1,9 mio. kr. til implementering af kirkeloven. Disse midler anvendes til hjemtagelse af biskoppen og en vide-reførelse af den grønlandske præst og kirkegård i Danmark.

Naalakkersuisut forventer, at Inatsisartut kan behandle et forslag om Grønlands overtagelse af værtskabet for AWG i 2016 i løbet af Inatsisartuts efterårssamling 2010. Der er derfor afsat 0,5 mio. kr. i 2011 stigende til 4 mio. kr. i 2014 til værtskabet på reserven til nye initiativer, der vil blive udmøntet såfremt Inatsisartut godkender beslutningsforslaget.

Regional udviklingsstrategi (RUS)

Som det fremgår af koalitionsaftalen mellem Inuit Ataqatigiit, Demokraterne og Kattusseqatigiit Partiiat er det en af Naalakkersuisuts visioner at få skabt et samfund, hvor der er brug for alle, og der er plads til alle, og at man i dialog og samspil med befolkningen skal skabe grundlaget for et værdigt liv, hvor alle har mulighed for at udvikle sig og opretholde livet ved aktiv selvforsørgelse.

En af måderne at indfri ovennævnte målsætning er at:

”Bygdernes økonomiske forhold og eksistensberettigelse skal gennemanalyseres og danne grundlaget for den videre planlægning”.

Det var udgangspunktet for at igangsætte arbejdet med at udvikle ”Den regionale udviklingsstrategi”.

Resultatet skal give Naalakkersuisut et indblik i, hvordan bygder og byer i yderdistrikterne udvikles så et stort flertal af de implicerede borgere føler det som en forbedring af deres leveforhold, og at det samtidig er med til at forbedre vores fælles økonomi, samfundsøkonomien.

Naalakkersuisut afventer anbefalingerne fra det arbejde som er igangsat, og hvor der forventes forslag til en bæredygtig regional udvikling førend der fremlægges forslag til større omprioriteringer.

Konkrete tiltag på FFL2011

På FFL2011 er der foreslået 23 mio. kr. til tilskud til lokale indhandlingssteder. Disse indhandlingssteder har stor betydning for den lokale beskæftigelse og fungerer i mange tilfælde som dynamo for den lokale økonomi og beskæftigelse.

Forbedring af boligsituationen

Med udgangspunkt i koalitionsaftalen vil der blive prioriteret byggeri af udlejningsboliger og ejerboliger i de byer hvor bolig manglen er størst. Der skal være en balanceret boligforsyning, således at nybyggeri vil omfatte offentlige udlejningsboliger og andels- eller ejerboliger.

Der er igangsat en boliganalyse for at afdække behovet for yderligere nybyggeri i byerne: Nuuk, Sisimiut, Ilulissat og Qaqortoq. Analysen bliver det første led i udarbejdelsen af en boligreform, gældende fra 2010-2020. Boligerne forventes at blive opført gennem Illuut A/S og afhængig af boligformål vil nybyggeriet fremmedfinansieres i varierende grad. Der forventes, at der i de kommende år kan planlægges og igangsættes op imod 1.000 nye boliger.

Det er Naalakkersuisuts ønske, at der skabes bred politisk enighed om en 10 års plan for boligområdet, som indeholder følgende:

- 1) Der igangsættes byggeri af mindst 4000 boliger de næste 10 år omfattende både almene lejeboliger og ejerboliger.

- 2) Samtidig nedrives 2000 saneringsmodne lejeboliger. Netto tilføres 2000 til de boligsøgende der står og venter på en bolig.
- 3) Selvstyret vil være medfinansierende og stå for opførelsen af de 3000 boliger.
- 4) Kommunerne, selskaber og private forventes at bygge de øvrige 1000 boliger.

Processen vil løbende blive evalueret med henblik på nødvendige justeringer i forhold til såvel entreprenørbranchens kapacitet og muligheder samt i forhold til udviklingen i boligbehovet på de konkrete lokaliteter

På FFL2011 indstilles der, at Nukissiorfiit gives et øget anlægsudlån på 15 mio. kr. årligt til byggemodning i Qinngorput i Nuuk. Der er her tale om en ekstraordinær byudvidelse. Dette har ikke effekt på DA-delen af finansloven, men vil øge det samlede udlån.

Vedligeholdelsesefterslæbet

Løbende vedligeholdelse af bygninger og andre infrastrukturanlæg foretages for at undgå dyre nedrivninger, nybyggerier og renoveringer. Vedligeholdelseindsatsen har i gennem de senere år været begrænset i den offentlige boligmasse, samt i den øvrige offentligt ejede anlægs- og bygningsmasse. Der er flere årsager hertil, men det har medført, at der ligger en økonomisk tung opgave, der skal løses i de kommende år.

Konsekvensen er, at der i dag er et ganske betragteligt efterslæb på vedligeholdelsen indenfor boliger, kommunale og selvstyrejede institutioner, havne, lufthavne, samt andre infrastrukturanlæg i byer og bygder. For at indhente efterslæbet er der behov for omfattende renoveringer, saneringer og nybygninger. Hvis der ikke bliver taget hånd om efterslæbet, kan samfundets værdier i den samlede bygningsmasse og infrastruktur blive markant reduceret.

I forbindelse med FL2004 blev der afsat sektorvise vedligeholdelsesmidler på finansloven, som ikke måtte spares væk. Disse består i dag i de årlige finanslove, hvor anvendelsesgraden dog varierer en del fra sektor til sektor indenfor Grønlands Selvstyre. Samtidig konkluderede en arbejdsgruppe dengang, at der var et vedligeholdelsesefterslæb på Grønlands Hjemmestyres og underliggende institutioners bygningsmasse på omkring 2,5 milliarder kroner. Naalakkersuisut vurderer, at dette tal ikke er blevet mindre siden da.

Det er således Naalakkersuisuts konklusion, at der bør igangsættes en målbevidst indsats på området. Dertil vil det være nødvendigt at få sat faste rammer for vedligeholdelsesefterslæbet, både på Grønlands Selvstyres område, men også på kommunernes bygningsmasse.

Der anbefales ikke yderligere anlægsmidler afsat i nærværende finanslovsforslag. Imidlertid er der en række markante udgifter på anlægsområdet, hvor det kan være nødvendigt at fremskaffe finansiering i de kommende år. Særligt er Mittarfeqarfiit fremkommet med anlægsønsker til renovering i

størrelsesordenen 240 mio. kr. over de næste fire år. Her indgår især en renovering af banen i Kan-gerlussuaq på 147 mio. kr. hvoraf de 120 mio. kr. skal findes i 2014. Ønskerne kan blive justeret på baggrund af Transportkommisionens anbefalinger, men det forventes, at der er behov for store investeringer, der kræver ny finansiering. I den forbindelse vil Naalakkersuisut revurdere organiseringen af Mittarfeqarfiit. Herunder om anlægsinvesteringerne skal bevilges som udlån i lighed med Nukis-siorfiit. Dermed vil udgifterne blive brugerbetalt.

Affaldshandlingsplanen

Der er et stort behov for at sikre en tidssvarende affaldshåndtering, som er miljø- og sundhedsmæs-sigt forsvarligt. Vi har igennem alt for mange år måttet acceptere en utidssvarende affaldshåndte-ring. Der er derfor udarbejdet en affaldshandlingsplan, der beskriver hvad der skal til for at løfte området. Selve Affaldshandlingsplanen består af 8 delmål. Inden for hvert delmål er der opstillet konkrete målsætninger og aktiviteter, og der redegøres for de økonomiske og administrative konse-kvenser samt afledte miljø- og sundhedsmæssige forbedringer.

Etableringen af en tidssvarende affaldshåndtering vil medføre øgede omkostninger for den, der pro-ducerer affald efter princippet om, at forureneren bør betale for bortskaffelsen. De samlede investe-ringsbehov over en 12-årig periode vil være ca. 400 mio. kr. Når alle tiltagene er gennemført efter 12 år, vil det medføre, at drifts- og administrationsomkostningerne på affaldsområdet vil være ca. 75 mio. kr. højere end i dag. Det er en betragtelig udgift i landets samlede økonomi og derfor skal en indsats på affalds-området også prioriteres i forhold til de andre opgaver, som vi står over for.

Der er derfor behov for at optage forhandlinger med kommunerne med henblik på at finde frem til en aftale omkring finansiering af affaldsområdet. Naalakkersuisut har besluttet at godkende den foreliggende affaldshandlingsplan som det grundlag der skal danne rammen for de kommende års indsats på affaldsområdet. Dette medfører, at der er behov for at Departementet for Indenrigsanlig-gender, Natur og Miljø tilføres de nødvendige ressourcer til at følge op på og aktivt videreudvikle affaldsområdet. Derudover har Naalakkersuisut besluttet, at der i et vist omfang afsættes midler til de kommunale aktiviteter. Dette for at sikre, at kommunerne får startet op på etablering af en tids-svarende affaldshåndtering.

Konkrete tiltag på FFL2011

Naalakkersuisut har konkret besluttet, at der afsættes midler på FFL 2011 til at kommunerne kan implementere affaldshandlingsplanens delmål 3, samt at der afsættes midler til at kommunerne kan gennemføre pilotprojekter inden for affaldsområdet.

Naalakkersuisut har endvidere besluttet, at nedsætte en ekspertgruppe, der skal se på mulighederne for fremmed finansiering af anlæggene, pengestrømmen i brugerbetalingerne samt om kriterier for fordeling af de samlede brugerbetaling. Det forventes, at planen ud over de i FFL11 afsatte midler finansieres ved brugerbetaling.

Strukturtilpasninger i fiskeriet

Det kystnære rejefiskeri

Det fortsatte behov for strukturtilpasning i den kystnære rejeflåde hænger blandt andet sammen med lavere indhandlingspriser og biologisk rådgivning om mindre fiskekvoter. En stor del af den kystnære rejeflåde har ikke længere mulighed for at generere et driftsmæssigt overskud. For enkelte eksisterende kystnære fartøjer kan selv en forhøjelse af kvoten ikke forventes at forbedre deres rentabilitet på grund af høje enhedsomkostninger og store vedligeholdelsesomkostninger. Det er derfor usandsynligt, at det kystnære rejefiskeri kan reinvestere i nye fartøjer under de nuværende forhold.

Der er nedsat en arbejdsgruppe, der skal udarbejde forslag til lovgivningsmæssige ændringer til fiskeriloven. Ændringer der kan afhjælpe strukturtilpasninger i det kystnære rejefiskeri. Der skal blandt andet arbejdes med forslag til ændring af rederiernes kvoteandel, for herved at rederierne kan opnå en større andel af den kystnære rejekvote end de nuværende 10 %. Ligeledes skal der drøftes forslag om en fremtidig mulig ophævelse af opdelingen i det kystnære og havgående fiskeri. Derudover kan gruppen komme med forslag om bedre adgang til en vis egenproduktion for at sikre de kystnære fartøjer en forbedret økonomi.

Det kystnære hellefiskefiskeri

Den biologiske rådgivning vedrørende hellefiskebestandene, ved Diskobugten anbefaler at fangsterne holdes under 8.000 tons i 2011-12. Rådgivningen for 2009-10 var på 8.800 tons. Biologiske trawlundersøgelse viser at der er flere unge fisk (rekrutter) på vej ind i fiskeriet i de kommende år. Indtil dette er yderligere dokumenteret i bestandsvurderingen rådgiver det videnskabelige råd i NAFO at fangsterne i 2011-12 ikke overstiger det gennemsnitlige fangstniveau for perioden 2007-2009, således at fangsterne ikke overstiger 8.000 tons per år.

På baggrund af de stabile fangster og fangstrateindeks er rådgivningen for bestanden af hellefisk i Uummannaq ikke ændret. Det videnskabelige råd rådgiver at fangsterne i 2011-12 ikke overstiger 5.000 tons per år, hvilket er samme rådgivning som sidste år.

Der kan fortsat ikke gives en rådgivning for området i Upernavik, idet tidsserien for fangstrateindekset er meget kort. Fangsterne er steget siden 2002 og i 2009 lå fangsterne på 6.498 tons. Gennemsnitlængden i det kommercielle fiskeri har været stabile siden 1999, men sammenlignet med tiden før 2001 er der er i dag flere fisk der er yngre end 10 år.

Der er mange fartøjer og joller, der samlet bevirker at kapaciteten i det kystnære hellefiskefiskeri er for høj. Derudover er der stigende kapacitet i landanlæggene flere steder, mens der er mangel andre steder. Disse forhold bør drøftes under den kommende regionale sektorstrategi. De aktuelle struk-

turproblemer i fiskeriet er nu så store, at der ikke kan tøves med at foretage en række nødvendige ændringer i erhvervets rammebetingelser gennem reform af fiskeriloven.

På nuværende tidspunkt er der en samlet olympisk kvote i de enkelte forvaltningsområder i det kystnære fiskeri. Der er således ingen individuelle kvoter. Der er nedsat en arbejdsgruppe, der skal foreslå indførelse af fartøjskvoter. Det skal afgøres, hvorledes kvoterne fordeles, og hvordan der sikres den bedst mulige økonomi i det kystnære hellefiskefiskeri og en tilfredsstillende fordeling af kvoterne. Indførelse af kvotesystem forventes implementeret fra 2011.

Det blev i december 2009 vedtaget, at der kan gives mulighed for at søge om ophugningsstøtte. Formålet med indførelsen af ophugningsstøtte er at sikre en kapacitetstilpasning. Der kan søges om ophugningsstøtte til ældre fartøjer, der er over 25 år, som stadig er aktive i det kystnære fiskeri. Ordningen forventes at blive implementeret fra 2010.

Generationsskifteproblematikken i rejefiskeriet

I den nuværende fiskerilovgivning er det en betingelse for at eje en rejekvote og drive et rederi, at ejerforholdet er hjemmehørende i Grønland. For enkeltpersoner skal de ligeledes have været beskæftiget med erhvervsfiskeri i de to forudgående kalenderår. For selskaber skal hele egenkapitalen ejes af personer hjemmehørende i Grønland og halvdelen af kapitalen skal ejes af enkeltpersoner der har været beskæftiget med erhvervsfiskeri i de to forudgående kalenderår. Visse bestemmelser i fiskeriloven forhindrer således delvist rejefiskeriets adgang til både indenlandsk kapital, og til udenlandsk kapital. Disse bestemmelser i fiskeriloven forventes indenfor en ganske kort tidshorisont at udgøre et stort problem i strukturtilpasningen og generationsskiftet indenfor rejefiskeriet.

En af de vigtigste udfordringer i rejefiskeriet i de kommende år er generationsskifte af rederierne. Dette gælder både den havgående og den kystnære flåde. Den nødvendige strukturudvikling i den kystnære rejeflåde vil sikkert føre til færre og større enheder. Ligeledes forventes der behov for generationsskifte i flere af de kystnære rederier i den nærmeste fremtid. Der skal træffes vanskelige politiske valg, når der skal gennemføres en strukturtilpasning i det kystnære fiskeri, selv med den nuværende opdeling mellem kystnært og havgående fiskeri. Det indebærer med de nuværende rammevilkår et stigende offentligt engagement med deraf følgende finanspolitiske konsekvenser i form af medfinansiering i forbindelse med nyanskaffelser og eventuelle andre former for subsidiering.

Der er nedsat en arbejdsgruppe til revidering af fiskeriloven, der skal diskutere eventuelle lovændringer i forhold til det fremtidige generationsskifte i fiskeriet. Der foreligger således ikke konkrete forslag på nuværende tidspunkt, i forhold til løsning af de fremtidige udfordringer. Men som det fremgår af ovenstående så er det strengt nødvendigt med en holdbar politik på området, der sikrer en bæredygtig udvikling i fiskeriet.

4. Opsamling

Naalakkersuisut mener, at der med FFL2011 lægges vægt på nogle særligt væsentlige områder for velfærdssamfundet og samfundsøkonomien.

Den samlede effekt af FFL2011 på DA-kontoen er, at der budgetteres med indtægter for 1,0 mio. kr. mere end de budgetterede udgifter. Der vil være et stigende overskud i budgetoverslagsårene frem til 2014, hvor overskuddet er 54,7 mio. kr.

5. Tekstanmærkninger, p/l-regulering og reserver

Tekstanmærkninger

Tekstanmærkningerne i finansloven er lovbestemmelser, der bruges til den bevillingsmæssige styring. Det er kort fortalt tekstanmærkningerne der i detaljer beskriver til hvem der er bemyndiget ret til at trække penge på den pågældende konto. Bemærkningerne til tekstanmærkningen beskriver hvilke formål der er med tekstanmærkningen. Af bemærkningerne til den enkelte tekstanmærkning fremgår det i øvrigt, om tekstanmærkningen i Forslag til Finanslov 2011 er nye eller ændrede i forhold til Finanslov 2010. Tekstanmærkninger er kun relevante i det omfang der ikke findes lovgivning på området der specificerer bemyndigelse og formål. En tekstanmærkning bør kun gælde for et enkelt år.

Nedenfor gennemgås de ændringer som Naalakkersuisut ser som de væsentligste.

Hovedkontoområderne ligger fast i forhold til FL2010 og der er altså ikke foretaget ressortmæssige ændringer der har betydning for tekstanmærkningerne eller bemærkninger til tekstanmærkningerne.

Formanden for Naalakkersuisut og Medlemmet af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender har ikke nogen tekstanmærkninger.

Formanden for Naalakkersuisut havde i FL2010 en tekstanmærkning der bemyndigede Naalakkersuisut til at forhøje huslejen hos de medlemmer af Naalakkersuisut der bor til leje i tjenesteboliger. Denne udgår fordi det forventes, at vederlagsloven ændres til EM 2010, hvorfor vi ikke burde have behov for tekstanmærkningen fra 1. januar 2011. Såfremt denne ændring ikke realiseres vil Formanden for Naalakkersuisut indføre en tekstanmærkning der giver samme bemyndigelse.

Der er flere forslag til tekstanmærkninger, der bemyndiger Naalakkersuisut til at overføre ubrugte midler til det følgende regnskabsår. Denne stigning betyder, at det er sværere at administrere og budgettere, især fra centralt hold, men det giver større frihed i de enkelte departementer og styrelser.

Boligselskabet Illuut A/S er blevet oprettet under bemyndigelse inden for området særlig renovering, for blandt andet, at varetage opgaven omkring renovering af Radiofjeldet i Nuuk. Det er planen at vedligehold og opførsel af Selvstyre finansierede boliger skal ske gennem Illuut A/S. Derfor er der flere nye tekstanmærkninger, der omhandler dette selskab: Økonomi- og Personalestyrelsen bemyndiges til at indgå aftale, efter politisk godkendelse, med Illuut A/S om erhvervelsen af ny administrationsbygning for Selvstyret. Medlemmet af Naalakkersuisut for Boliger, Infrastruktur og Trafik bemyndiges til at stille udlejningsboliger til rådighed gennem Illuut A/S og herunder at udstede en tabsgaranti til Illuut A/S, såfremt de anviste lejere ikke kan betale deres husleje. Derudover kan Medlemmet af Naalakkersuisut for Boliger, Infrastruktur og Trafik sætte kapitalafkastet op fra 1,5 % til 3 % (og 4,5 % for chefboliger) af boligens opførelsessum. Det anslås at det medfører en

månedlig huslejestigning for almene personaleboliger for en 70 m² bolig på 770 kr. og for en 90 m² bolig vil stigningen være på 990 kr. og for en bolig på 105 m² vil stigningen være på 1.155 kr. Endelig bemyndiges Medlemmet af Naalakkersuisut for Boliger, Infrastruktur og Trafik til at yde lån til Illuut A/S der dækker 75 % af opførselsprisen, dog maksimalt 13.000 kr. pr. m².

Naalakkersuisut søger om bemyndigelse til at påbegynde afviklingen af eksterne lejemål således at det gamle "Hotel Grønland" i Nuuk kan ombygges og bruges til kollegieboliger, såfremt dette er rentabelt og hensigtsmæssigt.

Generelt er der rigtig mange tekstanmærkninger, især på bygge og anlægskontiener, og en stor del af disse kunne med fordel flyttes til relevant sektorlovgivning.

Nye skøn og pris- og lønfremskrivning

Hovedparten af drifts- og tilskudsbevillingerne i Forslag til Finanslov 2011 er blevet pris- og lønreguleret med 1,56 %.

De lovbundne bevillinger og landskassens indtægter er optaget i Finansloven med det bedste skøn over udgiften. Nedenfor gennemgås de væsentligste ændringer i skønnene.

De lovbundne bevillinger

De lovbundne bevillinger er i Forslag til Finanslov 2011 samlet set reduceret med godt 8 mio. kr. årligt i forhold til det indarbejdede i budgetoverslagsårene 2011-2013 i Finanslov 2010. Reduceringen er primært inden for det sociale område, hvor bevillingerne til boligsikring, alders- og førtidspension samt Nordisk Pension alle er blevet reduceret, mens bevillingen til barseldagpenge omvendt er øget.

Reduceringen af bevillingen til førtidspension er imidlertid uden medtagelse af forøgelsen af bevillingen for området som følge af forhøjelsen af satserne for førtidspension, som er blevet forhøjet med 12,6 % pr. 1. juli 2010. Bevillingen til førtidspension er blevet øget med godt 18 mio. kr. som følge af forhøjelsen af satserne.

Indtægterne

Bloktilskuddet fra staten pris- og lønreguleres med 1,1 % fra 2010 til 2011. Dermed udgør bloktilskuddet 3.533 mio. kr. i 2011. Eftersom pris- og lønreguleringssatsen i Forslag til Finanslov 2011 udgør 1,56 %, så er værdien af bloktilskuddet blevet reduceret med godt 16 mio. kr.

For Landsskatten er der forventning om et lidt større provenu i 2011 i forhold til 2010. Landsskatten er imidlertid nedjusteret med 19 mio. kr. fra 2013 som følge af, at kompensationsaftalen med den danske stat forventes at ophøre med udgangen af 2012. Kompensationsaftalen er en tillægsaftale til

dobbeltbeskatningsaftalen på pensionsbeskatningsområdet. Provenuet fra selskabs- og udbytteskatter som først kendes senere på året, er for 2011 budgetteret på niveau med 2010.

De løbende afregninger af A-skat er medio 2010 ca. 60 mio. kr. større end på samme tidspunkt sidste år. En stor del af denne afvigelse skal dog tilskrives problemer med registreringer af redegørelser og indbetalinger fra 2 kommuner i de første måneder af 2009. Dette alene forklarer de 38 mio. kr. af den positive afvigelse.

Den positive afvigelse er derfor reelt væsentligt mindre end tallene umiddelbart tilsiger, hvorfor det vurderes, at der kun er tale om en mindre positiv afvigelse på årsbasis.

Samlet set budgetteres der med en beskeden positiv udvikling i de direkte skatter som følge af den almindelige løn og prisudvikling.

De samlede indførselsafgifter efter 5 måneder af 2010, udviser et mindre merprovenu på årsbasis svarende til ca. 7 mio. kr. i forhold til finansloven for 2010. Det skal dog bemærkes at forventningerne hurtigt kan ændre sig, ligesom man bør være opmærksom på at sidste halvdel af året, historisk set har været det provenueæssigt stærkeste.

Med baggrund i tallene for de første måneder af 2010, er det primært indførselsafgifterne på alkoholholdige drikkevarer som er steget. Indførselsafgiften fra tobaksvarer er på niveau med det budgetterede og er estimeret til et samlet provenu på 192 mio. kr. for 2010. For 2011 er der budgetteret med et mindre fald i provenuet fra tobaksvarer, som følge af det generelle fald i antallet af rygere.

Indtægterne for hovedkonto 24.11.12 Rejeafgift er nedjusteret med 16 mio. kr. årligt som følge af et fald i rejepriiserne.

Det grønlandske samfund er, efter en række år med pæn økonomisk vækst, inde i en periode hvor den økonomiske vækst er aftagende. Således forventes der kun en beskeden vækst i provenuet fra direkte og indirekte skatter i 2011 og de kommende år.

For boligområdet er indtægterne nedjusteret for hovedkonto 72.06.01 Boligstøtte, renter og afdrag, netto som følge af en forventet stigning i eftergivelse af gæld og nedgang i salget af boliger opført med boligstøtte.

Reserver og budgetreguleringer

Reserver

Der er i Forslag til Finanslov 2011 afsat en række reserver, som kan udmøntes i løbet af finansåret efter godkendelse i Inatsisartuts Finansudvalg. Nedenfor gennemgås de reserver, der ikke er omtalt i det foregående.

På hovedkonto 20.11.70 afsættes midler til konkrete nye initiativer, der er godkendt i 2010, men som endnu ikke er tilstrækkeligt forberedt, hvorfor de først kan træde i kraft i 2011. I Forslag til Finanslov 2011 er der afsat midler til følgende initiativer:

Tabel 2: Hovedkonto 20.11.70, Reserve til nye initiativer i FFL2011

	2011	2012	2013	2014
Beboelsesejendomme i landbruget	1,0	1,0	1,0	1,0
Særlig indsats for ældre demente	5,0	5,0	5,0	5,0
Udgifter vedr. stop for tax free import	10,0	10,0	10,0	10,0
Arctic Winter Games	0,5	2,0	4,0	4,0
Teatervirksomhed	3,7	5,8	7,0	7,0
I alt	20,2	23,8	27,0	27,0

Vedrørende særlig indsats for demente kan det oplyses at Departementet for Sociale Anliggender er i dialog med Qaasuitsup Kommune om opførsel af plejehjem. Der er også afsat 10 mio. kr. til udgifter vedr. stop for taxfree import. Disse udmøntes som ændringsforslag, når fordelingen af udgifterne er nærmere belyst. Midlerne afsat til Arctic Winter Games og teatervirksomhed vil blive udmøntet som ændringsforslag til FFL11, såfremt Inatsisartut vedtager de forslag Naalakkersuisut vil fremsætte på EM10.

På driftsreserven afsættes midler til uforudsete udgifter.

Tabel 3: Hovedkonto 20.11.50, Driftsreserven i FFL2011

	2011	2012	2013	2014
Driftsreserven	10,0	10,0	10,0	10,0

På uddannelsesreserven afsættes midler til uddannelsesindsatsen, som endnu ikke er fordelt til konkrete initiativer. Der er i Forslag til Finanslov 2011 følgende udisponerede reserver:

Tabel 4: Hovedkonto 20.11.61, Uddannelsesreserven i FFL2011

	2011	2012	2013	2014
Uddannelsesreserven	0,0	4,7	5,9	80,3

Uddannelsesreserven kan udmøntes til formål indenfor uddannelsesplanen efterhånden som der opstår behov for det i henhold til Naalakkersuisuts politik på området. At der ikke er afsat midler på reserven i 2011 er et udtryk for, at midlerne på uddannelsesområdet er afsat til konkrete formål.

Tabel 5: Hovedkonto 80.00.00 Udisponerede Anlægsreserver i FFL2011

	2011	2012	2013	2014
Ikke reserveret til konkret projekter	0	0	0	0

På den udisponerede anlægsreserve afsættes midler til konkrete anlægsprojekter, der endnu ikke er tilstrækkeligt forberedte til at der forligger et A-overslag. Tidligere er også afsat anlægsmidler, der endnu ikke var fordelt til projekter. Disse midler er fjernet i FFL11.

Budgetreguleringer

I Forslag til Finanslov 2011 er der afsat 10 mio. kr. til administrative besparelser i centraladministrationen. Der er nedsat en arbejdsgruppe der skal anviser hvor besparelserne kan findes. Naalakkersuisut vil fremsætte ændringsforslag om udmøntning af de 10 mio. kr. på baggrund af arbejdsgruppens anbefalinger. Herudover er der afsat 5,6 mio. kr. i 2011 og 4,6 mio. kr. i overslagsårene til vedligehold og drift af IT. Disse midler skal findes indenfor departementernes nuværende ramme, og budgetreguleringen vil ligeledes blive udmøntet som ændringsforslag på baggrund af arbejdsgruppens anbefalinger.

Tabel 6: Budgetreguleringer i FFL 2010

	2011	2012	2013	2014
Budgetreguleringer, administration	-15,6	-14,6	-14,6	-14,6
Budgetreguleringer, sundhedsvæsenet	0	-3,4	-5,3	-5,3

6. Den økonomiske situation i Grønland

A. Nøgletal

I dette afsnit gives en kort beskrivelse af den økonomiske situation i Grønland ved at vise en række nøgletal i tabelform.

Tabel A.1 - Nøgletal for Grønlands økonomi 2005-2010

Produktion	2005	2006	2007*	2008**	2009**	2010**
BNP, årets priser	10.112	10.636	11.063	11.835	12.127	12.180
-procentvis årlig ændring	-	5,2	4,0	7,0	2,5	0,4
BNP, faste priser	10.112	10.399	10.582	10.767	10.928	10.819
-procentvis årlig ændring	-	2,8	1,8	1,5	-1,0	-1,0
Indkomst						
dBNI, årets priser	13.531	14.160	14.687	15.312	15.851	15.948
-procentvis årlig ændring	2,3	4,6	3,7	4,3	3,5	0,6
dBNI, faste priser	13.531	13.845	14.048	13.896	13.898	13.783
-procentvis årlig ændring	-	2,3	1,5	-1,1	0,0	-0,8
Prisudvikling						
Inflation***	1,1	2,3	2,2	5,4	3,5	1,4

*Kun BNP i årets priser og inflation er opgjort af Grønlands Statistik i 2007. De resterende tal er estimeret af Departementet for Finanser

** Kun Inflationen er opgjort af Grønlands Statistik i 2008, 2009 og 2010. De resterende tal er estimeret af Departementet for Finanser

*** Inflationen er beregnet ud fra januar værdien af Forbrugerprisindeks 1995=100 og Forbrugerprisindeks 2008=100.

Kilde: Grønlands Statistik.

Tabel A.1 viser den samlede produktion i Grønland, bruttonationalproduktet (BNP) for 2005 og frem. Produktionen vises både i årets priser og i reale termer, hvor der er korrigeret for prisstigninger. Tilsvarende vises den samlede indkomst i Grønland, disponibel bruttonationalindkomst (dBNI) for årene 2005 til 2010. Endelig vises udviklingen i inflation, som er beregnet ud fra de nyeste forbrugerprisindeks i Grønlands Statistik.

Af tabel A.1 kan man se, at der forventes et fald i den reale økonomiske udvikling i både 2009 og 2010. Dette fald skyldes den generelle nedgang i den økonomiske aktivitet som har præget den globale økonomi, men kan også tilskrives nedgang i indtjeningen i fiskeriet der har været ramt af faldende priser og faldende omsætning.

Af tabel A.1 kan man ydermere udlede, at den samlede indkomst ikke forventes at falde i samme takt som produktionen. Det skyldes, at det forventes, at inflationen bliver lavere i Grønland end i Danmark og derfor vil bloktilskuddets værdi i Grønland stige i forhold til året før. Dermed bliver faldet i den samlede indkomst lavere end faldet i produktionen. I 2008 var situationen omvendt: Da inflationen var højere i Grønland udhulede det værdien af bloktilskuddet, således at den samlede indkomst blev mindre end stigningen i produktionen.

Endelig kan man af tabel A.1 se, at inflationen falder fra over 5 % i 2008 til under 2 % i 2010, hvilket også er en indikator for faldende økonomisk aktivitet.

Grønlands økonomi har i gennem de sidste 20 år haft underskud på handelsbalancen. Dette er meget usædvanligt når man sammenligner med andre landes økonomi og det kan kun lade sig gøre fordi Grønland modtager bloktilskud fra Danmark.

Tabel A.2 – Handelsbalancen, årets priser

	2005	2006	2007	2008	2009
Handelsbalance	-1.166	-1.308	-1.310	-1.941	-1.745
Import	3.591	3.656	3.643	4.421	3.669
Eksport	2.426	2.348	2.332	2.480	1.923

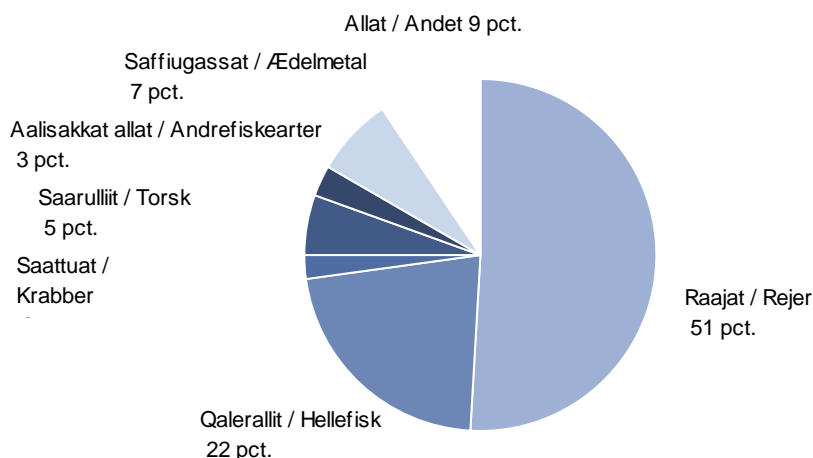
Enhed: mio.kr.

Kilde: Grønlands Statistik

Af tabel A.2 kan man se, at underskuddene i 2008 og 2009 er væsentligt større end underskuddene de tidligere år. Frem mod 2008 var eksportværdien nogenlunde konstant, mens importen var stigende, hvilket medførte stigende underskud på handelsbalancen. Dermed opnåede man et rekordunderskud¹ på 1,9 mia. kr. i 2008. Dette underskud er blevet mindre i 2009, men det skyldes ikke at eksporten er steget, som man kunne have håbet på, men er derimod resultatet af, at importen er faldet mere (22 %) end eksporten (17 %). Denne udvikling er i tråd med den generelle økonomiske afmatning som vist i tabel A.1.

¹ Det var det største nominelle underskud siden 1979. Tages der højde for udviklingen i BNP var der et relativt større underskud i 1980'erne.

Figur A.1 – Eksport fordelt på varer, 2008

Kilde: Grønlands Statistik

Eksporten udgjorde i 2008 2,48 mia. kr. Af figur A.1 kan man se, at 84 % af eksportværdien stammer fra fiskeindustrien i 2008. Dette ligner fordelingen fra tidligere år og understreger, at den samlede eksport fortsat er meget afhængig af eksport af rejer og hellefisk. Med faldende produktion fra landets miner forventes da, at fiskeriets andel af den samlede eksport er større i 2009.

En anden indikation på økonomisk afmatning er udviklingen i ledigheden. Udviklingen i ledigheden halter som regel bagefter, da afskedigelser og lukning af virksomheder først sker senere end selve krisen rammer. Denne træghed betyder også, at det er svært at få vendt udviklingen.

Tabel A.3 – Ledigheden

	2005	2006	2007	2008	2009
Arbejdsstyrken	27.349	27.590	27.846	28.078	28.490
Medio ledige i byerne	1.684	1.543	1.498	1.134	1.313
- i procent af hele arbejdsstyrken	6,2	5,6	5,4	4,0	4,6

Kilde: Grønlands Statistik.

Tabel A.3 viser, at antallet af ledige har været faldende fra 2005 til 2008, men i 2009 ses en svag stigning i ledigheden. Ser man på den procentuelle ledighed, ses at den følger samme udvikling. Det skal dog bemærkes, at der i procentberegningerne ikke er taget højde for ledigheden i bygder og yderdistrikter, hvor man kan forvente, at den er højere, men trenden forventes at være den samme.

B. Selvstyrets økonomi (Landskassen status)

Nedenstående tabel B.1 viser Landskassens resultat i perioden 2004-2014. Fra 2010 angives budgettal.

Tabel B.1: Landskassens resultat (DAU-resultatet) 2004-2014

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Drift, tilskud og lovbundne	4.569	4.818	4.744	4.922	5.213	6.052	5.504	5.478	5.521	5.542	5604
Indtægter	-5.365	-5.585	-5.484	-5.658	-5.825	-5.910	-6.035	-6.238	-6.223	-6.215	-6.231
Anlæg	637	492	700	1.003	929	807	758	972,5	921,2	780	557
DAU	-159	-274	-40	267	318	950	227	212	219	107	-71

Kilde: DcR, Landskassens regnskab 2009

DAU-resultatet er summen af Selvstyrets drifts-, anlægs- og udlånsaktiviteter, fratrukket indtægter. Driftsudgifter er et udtryk for et egentligt forbrug, som ikke genererer et direkte økonomisk afkast. På samme måde er en anlægsudgift i princippet en engangsinvestering, som dog kan generere indtægter i form af salg eller leje. I modsætning til disse to udgifter er udlån ikke udtryk for en egentlig udgift, da midlerne tilbagebetales over en årrække.

DAU-saldoen er en vigtig parameter, når finanspolitikken skal vurderes. Landskassens økonomiske stilling kan imidlertid ikke bedømmes alene ud fra DAU-resultatet. Det er blandt andet nødvendigt også at vurdere ændringerne på selvstyrets finansielle status og udviklingen i driften ved DAU-saldoen.

Udlån fra Landskassen øger selvstyrets tilgodehavender og øger samtidig landskassens DAU-underskud. Et højere underskud på DAU-saldoen, som skyldes et højere udlån, belaster ikke landskassen på længere sigt, hvis udlånet afdrages og forrentes til markedsrenten. Tilsvarende vil et højere underskud på DAU-saldoen, der skyldes en investering i en af selvstyrets virksomheder ikke belaste landskassen på længere sigt, hvis der er tale om en investering, der giver et afkast svarende til markedsrenten. Investeringer der giver højere afkast end markedsrenten kan have direkte positive konsekvenser for landskassen på længere sigt.

Afdrag på selvstyrets udlån indtægtsføres i landskassen, men reducerer samtidig Selvstyrets tilgodehavender. Et overskud på DAU-saldoen, skal derfor ikke baseres på, at afdrag på landskassens udlån overstiger nye udlån, da dette ikke er udtryk for reelle indtægter.

Passiver

Selvstyrets udlandsgæld blev tilbagebetalt i 2006. Grundet Landskassens likviditetsudvikling forventes det, at det vil være nødvendigt at optage nye udlandslån i slutningen af 2010.

Hvis Inatsisartut beslutter, at Selvstyret skal være medejer af et eventuelt kommende aluminiums-smelteværk og tilhørende kraftværker, vil dette også medføre et behov for yderligere lånoptagelse.

Når der i et år ikke er udført de anlægsarbejder, der er bevilget midler til i Finansloven, vil de afsatte midler blive udgiftsført i landskassens regnskab og overført til den budgettekniske anlægs- og renoveringsfond. I Landskassens regnskab 2009 er der hensat 925 mio. kr. i anlægs- og renoveringsfonden.

I henhold til tekstanmærkninger henlægges uforbrugte midler i finansåret på en række konti til enten genopretning eller forbrug i det følgende finansår uden der skal søges genbevilling. Ultimo 2009 er der i alt hensat 131 mio. kr.

Tilgodehavender

Landskassens tilgodehavender stammer primært fra udlån til boligformål, ESU, uddannelsesstøtte og anlægsudlån til Nukissiorfiit.

Derudover har Landskassen ekstraordinært udlånt 250 mio. kr. til Royal Greenland A/S i 2009, hvilket medfører, at selskabet i hvert af årene 2011-2015 afdrager 50 mio. kr. til landskassen.

Landskassens tilgodehavender fremgår i øvrigt af nedenstående tabel

Tabel B.2: Landskassens tilgodehavender 2008-2009 (mio. kr.)

	2008	2009
Trækningsrettigheder	62	84
Anlægsudlån til Nukissiorfiit	1.248	1.379
Ansvarlig lånekapital Royal Greenland		250
Boliglån	943	1.177
BSU	91	90
Uddannelseslån	54	60
Øvrige lån og tilgodehavender	556	532
Tilgodehavender i alt	2.954	3.572

Kilde: DcR, Landskassen Regnskab 2009

Trækningsrettigheder og anlægsudlån til de nettostyrede virksomheder sker på markedsvilkår mht. renter og afdrag. Hovedparten af de øvrige udlån indeholder et betydeligt element af tilskud i form af særligt lave renter eller perioder, hvor der ikke betales renter og afdrag. En større del af udlånene til ESU og BSU tilbagebetales aldrig.

Likviditet

Ved begyndelsen af 2010 var Landskassens likviditet på omkring 1.029 mio. kr. Heraf var omkring 925 mio. øremærket til konkrete projekter i anlægs- og renoveringsfonden, og der var dermed en fri likviditet i størrelsesordenen knap 104 mio. kr.

Der er i løbet af 2009 sket en markant reduktion af likviditeten, som følge af kapitalindskud i selvstyrejede selskaber og tillægsbevillinger i øvrigt. Ikke mindst kapitalindskuddet og lånet til Royal Greenland på i alt 500 mio. kr. har påvirket Landskassens likviditet.

Tabel B.3: Landskassens forventede likviditetsudvikling 2010-2014, i mio. kr.

	2010	2011	2012	2013	2014
Likviditet primo	1.029,0	673,8	361,7	42,7	-163,9
DAU-resultat	255,2	212,1	219,0	106,6	-70,8
Afløb A&R-fond	100	100	100	100	100
Likviditet ultimo	673,8	361,7	42,7	-163,9	-193,1

Kilde: Departementet for Finanser

Det fremgår af tabellen, at Landskassens likviditet er blevet og bliver forringet mærkbart. Det er vurderingen fra Departementet for Finanser, at det er nødvendigt med en likviditet på over 600 mio. kr. til at modstå de daglige likviditetsforskydninger, garantiindfrielse og uforudsete udgifter m.v., som Selvstyret er udsat for. Det betyder, at det alt andet lige vil være nødvendigt for Landskassen at optage lån allerede i 2010 for at sikre den kortfristede politiske handlefrihed til at kunne agere når der er behov. Samlet set vil det være nødvendigt at optage et lån i størrelsesordenen 800-900 mio. i perioden 2010-2014. Departementet for Finanser har igangsat det forberedende arbejde hermed.

I likviditetsprognosen er der **ikke** indregnet eventuelle kapitalindskud, infrastrukturinvesteringer og skatteindtægter i forbindelse med aluminiumsprojektet. Disse oplysninger er endnu behæftet med alt for stor usikkerhed til at de meningsfyldt kan indarbejdes i et likviditetsbudget. Først når der er truffet beslutning i Inatsisartut om ejerskabsstrukturen af en eventuel aluminiumssmelter ved Mani-itsoq, kan der forventes at foreligge et sammenhængende grundlag for et skøn over de likviditetsmæssige konsekvenser for Landskassen af forskellige handlingsalternativer.

Der er i dette forslag ikke afsat midler i 2011 eller BO-årene til at der kan gennemføres andet end de beskrevne nye initiativer. Ej heller er der luft til at håndtere større uforudsete udgifter. Ønsker Inatsisartut at anvende midler til andre formål end dem der allerede er foreslået afsat, er det derfor nødvendigt at finde nye indtægter eller besparelser.

Investeringer i virksomheder

Selvstyret har aktier i 15 selskaber, hvoraf Selvstyret er eneaktionær i de 12. Selvstyrets aktier optages i status til den værdi, de er erhvervet for eller de beløb som Selvstyret har indskudt som aktiekapital. Værdien af aktierne reguleres ikke til kursværdi for børsnoterede værdipapirer eller indre værdi for selskaber, der ikke er børsnoterede. Selvstyrets totale aktieportefølje udgør ca. 2,9 mia. kr.

Selvstyrets aktieselskaber dækker over en bred vifte af formål. Formålet med at eje mange af selskaberne er ikke udelukkende forretningsmæssigt. Selvstyret ønsker også at sikre borgerne i hele landet adgang til serviceydelser af væsentlig samfundsmæssig betydning til en overkommelig pris.

Selvstyret har dog også foretaget investeringer i aktier der må betragtes som forretningsmæssige investeringer. Eksempelvis ejer selvstyret 14 % af aktierne i Grønlandsbanken og 37 % af aktierne i Nuna Minerals. Begge disse selskaber er børsnoterede.

Et muligt medejerskab af en aluminiumsmelter og tilhørende kraftværker kan i løbet af en årrække betyde et større kapitalindskud fra Selvstyret og dermed en kraftig forøgelse af Selvstyrets aktiebeholdning. En eventuel investering i aluminiumsindustri skal i givet fald betragtes som forretningsmæssig investering, der skal give Selvstyret afkast i form af udbytte. I bilag D findes ligeledes en mere detaljeret gennemgang af de selvstyreejede virksomheder.

Eventualforpligtigelser

Eventualforpligtigelser er økonomiske forpligtigelser, som Selvstyret kun kommer til at udbetale under særlige omstændigheder. Et eksempel er garantier.

Selvstyret hæfter som ejer af aktieselskaber alene med selskabernes aktiekapital, også selv om selvstyret er den eneste aktionær, medmindre Selvstyret har givet en eksplicit garanti. Økonomiske vanskeligheder i et Selvstyreejet selskab kan imidlertid få betydning for Selvstyret og de øvrige Selvstyreejede selskabers kreditværdighed og økonomiske troværdighed. Naalakkersuisut skal derfor nøje vurdere situationen, hvis en konkurs truer et Selvstyreejet selskab. Det er i dette lys, at kapitalindskuddene i 2009 i Royal Greenland og Great Greenland skal ses.

Derudover har entreprenøren, der har opført vandkraftværket i Qorlortorsuaq for Nukissiorfiit, nedlagt påstand om betaling af ekstraomkostninger på ca. 225 mio. kr. plus renter. En voldgiftssag herom er startet i 2009.

C. Kommunernes økonomi

I perioden 2005 til 2010 er kommunernes driftsudgifter gennemsnitligt steget med 4,7 % årligt. I samme periode er indtægterne gennemsnitligt steget med 5,1 % årligt.

Tabel C.1: Kommunernes regnskaber og budgetter 2005-2010

	R 2005	R 2006	R 2007	R 2008	B 2009	B 2010
Drift	2.262	2.452	2.604	2.685	2.815	2.840
Anlæg	245	265	259	391	309	426
Indtægt	-2.518	-2.866	-2.966	-3.009	-3.147	-3.236
I alt	-11	-149	-103	67	-23	30

Kilde: KANUKOKA

Tabel C.1 viser de realiserede og budgetterede regnskaber for kommunerne. Kommunerne budgetterede i 2008 med et samlet underskud på 157 mio. kr., men regnskaberne endte med et underskud på 67 mio. kr. Forskellen mellem budget og regnskab for 2008 skyldes hovedsageligt, at indtægterne blev 108 mio. kr. større end budgetteret. Der foreligger ikke afsluttede regnskaber for 2009 da nærværende forslag til finanslov for 2011 blev færdigredigeret.

I 2010 budgetterer kommunerne samlet set med et underskud på 30 mio. kr. på de kommunale budgetter, hvor der i 2009 budgetteredes med et overskud på 23 mio. kr. Det forværrede budgetresultat skyldes primært en stigning i anlægsniveauet på 117 mio. kr. i 2010 i forhold til 2009. Kommunerne budgetterer i 2010 med en beskedent stigning i driftsudgifterne på 25 mio. kr. eller knap 1 %

Udsigterne for kommunernes økonomi i 2011 er nogenlunde uændrede i forhold til 2010. Således modtager kommunerne i 2011 godt 20 mio. kr. mindre i provenu fra den fælleskommunale skat samt selskabs- og udbytteskat end i 2010, da størrelsen af efterreguleringer for afslutningen af tidligere skatteår er mindre end i 2010. For de kommunale skatteindtægter kan der med udgangspunkt i Skattestyrelsens forventninger til Landsskatten forventes et lidt større provenu i 2011 i forhold til 2010.

Qaasuitsup Kommunia

Umiddelbart efter gennemførelsen af strukturreformen af kommunerne ved indgangen til 2009, blev det klart, at den nye storkommune i Nordgrønland, Qaasuitsup Kommunia, var i økonomiske problemer. De økonomiske problemer blev vurderet til at være af både strukturel og styringsmæssig karakter. Strukturelt har der i de seneste år været en nedgang i folketallet og specielt en nedgang i antallet af borgere i den erhvervsaktive alder. Det har betydet, at de samlede skatteindtægter ikke har kunnet følge trit med udviklingen i resten af landet. I forhold til sammenlægningen af de 8 tidligere kommuner til Qaasuitsup Kommunia, så har Qaasuitsup Kommunia i forhold til den økonomiske styring haft flere indkøringsvanskeligheder end de øvrige storkommuner.

Qaasuitsup Kommunia fik som følge af de økonomiske problemer tilført ekstra likviditet fra Landskassen i form af forskud på det kommunale bloktilskud på 50 mio. kr. Efterfølgende gennemførte kommunen en større sparerunde i marts 2009. Endvidere gav Naalakkersuisut i juni 2009 accept til, at kommunen kunne optage en kassekredit på 60 mio. kr., for blandt andet at sikre, at forskuddet på

kommunens bloktilskud tilbagebetales i 2009. Det var en forudsætning, at kassekreditten bliver afviklet senest 2012.

I december 2009 godkendte Naalakkersuisut, at kassekreditten på 60 mio. kr. først skal være afviklet senest i 2015. Samtidig hermed godkendte Finansudvalget, at Qaasuitsup Kommunia optog et lån på 53 mio. kr. i Landskassen, som kommunen skal afvikle i perioden 2010-2012.

Behovet for lånoptagelsen på 53 mio. kr. var som følge af de 8 tidligere kommuner (som i dag udgør Qaasuitsup Kommunia) havde et udestående med Skattestyrelsen for perioden 2006-2008 af tilsvarende størrelse. Dette udestående er hovedsagelig opstået som følge af reguleringer af skat ved slutopgørelser for tidligere år. Endvidere havde der i årene op til gennemførelsen af strukturreformen været en manglende afregning af indeholdte A-skatter i Qaanaaq Kommune, som i dag er en del af Qaasuitsup Kommunia.

Samlet gælder der, at Qaasuitsup Kommunia med lånet fra Landskassen og optagelsen af kassekreditten skal afvikle en gæld på i alt 113 mio. kr. i perioden 2010-2015.

Qaasuitsup Kommunia vurderer, at kommunens budget for 2010 ser fornuftigt ud og vil medvirke til at styrke kommunens likviditet. I budgettet for 2010 er der afsat midler til at afdrage på lånet til Landskassen. Det er Selvstyrets vurdering, at kommunens likviditet er stram og der er tale om en stor gældsbyrde for kommunen, hvor ændrede forudsætninger kan medføre, at kommunen bliver nødt til at foretage omprioriteringer.

Endvidere har Qaasuitsup Kommunia iværksat tiltag for at forbedre økonomistyringen. Tiltagene indebærer, at kommunen har indført en række nye styringsredskaber, der skal gøre det muligt for det politiske og administrative niveau at følge den økonomiske udvikling bedre end hvad der tidligere har været tilfældet. Et andet tiltag omfatter en centralisering af likviditeten, hvor kommunen er ved at lukke de tidligere kommuners bankkonti, så kommunen får et samlet og bedre overblik over likviditeten.

Samtidig er der sket en forbedring af Qaasuitsup Kommunias økonomiske fundament ved gennemførelsen af strukturreformen. Således blev der i forbindelse med strukturreformen udarbejdet nye modeller for skatteudligning og fordeling af det kommunale bloktilskud. Det medfører, at Qaasuitsup Kommunia i 2009 modtog godt 17 mio. kr. mere i skatteudligning og bloktilskud end kommunen ville have modtaget såfremt de tidligere fordelingsmodeller for området var blevet anvendt i 2009. Det er forventningen, at kommunen også i de kommende år vil være bedre stillet som følge heraf.

Strukturreformen

Strukturreformen af kommunerne blev gennemført ved indgangen til 2009. Strukturreformen indebærer blandt andet, at de tidligere 18 kommuner blev sammenlagt til 4 storkommuner. Endvidere indebærer strukturreformen, at de nye storkommuner skal overtage opgaver, som i dag varetages af Selvstyret. Overdragelse af opgaver til kommunerne forventes at ske gradvist i perioden 2010-2016.

Overdragelse af opgaver til kommunerne må ikke føre til en uholdbar vækst i de offentlige udgifter. Udgangspunktet for bloktilskuddet til de nye kommuner er det nuværende kommunale bloktilskud. Når kommunerne overtager opgaver fra Selvstyret, vil bloktilskuddet til kommunerne som hovedregel blive forhøjet med det beløb, som Inatsisartut har afsat til formålet i finansloven. Midler til forbedring af den offentlige service på de områder, som kommunerne overtager, må findes gennem rationaliseringer eller omprioriteringer i kommunerne.

Det er Naalakkersuisuts hensigt, at Pædagogisk, Psykologisk rådgivning (PPR) under hovedkonto 40.01.04 og Vidtgående specialundervisning i folkeskolen under hovedkonto 40.10.13 overføres til kommunerne med økonomisk virkning fra begyndelsen af skoleåret 2010/2011. Det vil dermed være de første opgaver, som bliver overdraget til kommunerne. Samtidig er det hensigten, at handicapområdet tilsvarende overdrages til kommunerne fra 1. januar 2011.

Såfremt Selvstyret og kommunerne opnår enighed om overdragelse af opgaverne, så vil de økonomiske konsekvenser blive indarbejdet i finansloven i form af ændringsforslag.

Bloktilskudsaftalen med kommunerne

Aftalen mellem Naalakkersuisut og KANUKOKA om bloktilskud til kommunerne i 2011 var ikke indgået, da nærværende forslag til finanslov for 2011 blev færdigredigeret.

Reserve til kommunale merudgifter

Der afsættes reserver til eventuelle udgiftsstigninger på det kommunale område. Reserven kan dække udgifter som følge af, at Inatsisartut vedtager ny lovgivning med økonomiske konsekvenser for kommunerne, kursusaktivitet som følge af strukturreformen og for eksempel pris- og lønreguleringer på det kommunale område.

Fremtidig fordeling af udgifter mellem Selvstyret og Kommunerne

Udskrivningsprocenten for landsskatten er i dag 11 %. Summen af kommunalskatten og den fælleskommunale skat ligger i 2010 på 31 % for Qeqqata Kommunia og Kommuneqarfik Sermersooq samt 33 % for Kommune Kujalleq og Qaasuitsup Kommunia. Cirka 75 % af alle skatteindtægter i Grønland tilfalder dermed kommunerne, mens kun 25 % af skatteindtægterne tilfalder landskassen, når der ses bort fra selskabsskatter og personskatter fra områder udenfor kommunal inddeling.

Der er i bloktilskudsaftalerne mellem kommunerne og Selvstyret tradition for, at kommunerne kompenseres for øgede udgifter som følge af lovændringer.

På længere sigt udgør ubalancen mellem fordelingen af skatteindtægter og fordelingen af udgifter til ny lovgivning et problem for landskassen. Størstedelen af de skatteindtægter, der følger af højere økonomisk vækst, går i kommunekasserne. Men det er landskassen, der skal finansiere de fleste udgifter til velfærdsforbedringer med hensyn til eksempelvis pensioner, sundhed og uddannelse.

Det er Naalakkersuisuts mål, at der i de kommende bloktilskudsforhandlinger i højere grad skal anlægges et samlet syn på servicen overfor borgerne. Der skal sikres en rimelig balance mellem service der finansieres af kommunerne, eksempelvis ældrepleje og folkeskoler, og service der finansieres af Selvstyret, eksempelvis sundhedsvæsenet.

D. Selvstyrejede virksomheder

Grønlands Selvstyre ejer helt eller delvist 15 aktieselskaber. En ugunstig udvikling i et af de større selvstyrejede selskaber vil påvirke hele samfundsøkonomien negativt. I tabel D.1 på næste side er nøgletallene for de 5 største selskaber opgjort

Tabel D.1: De 5 største Selvstyre ejede aktieselskabers regnskaber

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tele Greenland A/S (100 %)						
Nettoomsætning mio. kr.	630	654	669	668	699	743
Overskudsgrad %	3	11	16	17	16	14
Egenkapitalens forrentning %	3	7	12	11	8	6
Soliditet %	65	67	75	74	48	46
Royal Arctic Line A/S (100%)						
Nettoomsætning mio. kr.	668	727	752	793	847	789
Overskudsgrad %	10	6	10	5	2	3,1
Egenkapitalens forrentning %	8	4	15	6	2	4,6
Soliditet %	47	45	51	53	56	59,5
KNi A/S (100%) 2009/10						
Nettoomsætning mio. kr.	1.730	1.910	2.071	2.068	2.882	-
Overskudsgrad %	2	1	-7	1	2	-
Egenkapitalens forrentning %	4	2	-18	3	4	-
Soliditet %	64	55	42	47	37	-
Air Greenland A/S (37,5%)						
Nettoomsætning mio. kr.	839	870	1.012	1.075	1.152	1.113
Overskudsgrad %	13	8	9	7	6	4,4
Egenkapitalens forrentning %	25	13	20	11	11	6,9
Soliditet %	37	41	47	47	51	52,9
Royal Greenland A/S (100%)						
Nettoomsætning mio. kr.	3.921	4.530	5.298	5.096	5.136	4.740
Overskudsgrad %	5	4	2	2	1	-1,8
Egenkapitalens forrentning %	15	15	6	7	-9	-23,8
Soliditet %	22	21	21	23	21	22,4

TELE Greenland A/S investerede i 2008 725 mio. kr. i søkablet. For både TELE og POST er der i 2009 realiseret et mindre overskud end i 2008. TELE konstaterer, at mange kunder med øget forbrug vælger de produkter, der giver den største rabat – og altså udnytter prisnedsættelserne. Det er også forklaringen på, at vækst i volumenforbrug ikke afspejles i en tilsvarende vækst i TELE's omsætning. Resultatet for Tele Koncernen i 2009 er derfor væsentligt påvirket af de takstnedsættelser der blev foretaget i årets løb på både privat- og erhvervssiden.

Royal Arctic Line A/S forventer at godsmængderne til Grønland i 2010 vil være på niveau med 2009. Årets resultat afspejler generelt den økonomiske udvikling og konjunkturerne i samfundet. Sejlplanen for 2010 er baseret på en 10/11 dages anløbsfrekvens i først kvartal og en frekvens med

ugentlige anløb resten af året. Denne prioritering skyldes erfaringsmæssigt at, første kvartal viser meget lave godsmængder. Royal Arctic Line A/S' største udfordring i 2010 bliver processen med at finde egnede værfter og finansiering til bygning af 6 nye skibe i 3 forskellige kapacitetsstørrelser.

KNI A/S har skiftet regnskabsperiode for indeværende år. Dette betyder at regnskabsåret i KNI A/S fremover vil være 1. april – 31. marts. Argumenterne for denne nye periode skal særligt ses i lyset af lageroptællingen i alle Pilersuisoqs butikker rundt om i Grønland. Lagrene i Pilersuisoq er typisk størst i vinterhalvåret hvor fremkommeligheden for skibe og anden logistik er sværest. Derfor vanskeliggøres optællingen også for revisorer og ændringen af regnskabsperioden er derfor med til at give et mere retvisende billede, da lagrene ultimo marts er mindre.

Royal Greenland A/S har i 2008/2009 været igennem et meget svært år. Markedsvilkårene, med faldende verdensmarkedspriser på produkterne, mindre salg generelt og ugunstige valutakurser, har medført en kraftig forringelse af selskabets drift. Dette sammenholdt med den generelle recession i verden har betydet at resultatet nåede et historisk lavpunkt. Trods udfordringerne og de vanskelige betingelser har selskabet i første halvår 2009/2010 vendt udviklingen. I forlængelse af de af ledelsen igangsatte tiltag er der i samarbejde med ejerne udarbejdet en 5 års plan, som med basis i den eksisterende koncern- og forretningsstruktur fokuserer på at videreudvikle selskabet til gavn for ejerne og de lokalsamfund, som selskabet opererer i. Royal Greenland er i gang med at skabe en platform for fremtiden. Der forestår stadig en stor opgave med at udnytte selskabets markedsposition, effektivisere forretningen og dermed opnå forbedret indtjening, men også fastholde fokus på en reduktion af den rentebærende gæld.

I forhold til 2008 er IT - selskabet Sermit A/S solgt til en privat aktør på markedet. Rederifvillingsselskabet af ¼ 2006 A/S er fusioneret ind i Inuit Service Company med sidstnævnte som fortsættende selskab. Desuden er Grønlandshavnens Ejendomme A/S solgt pr. 1. januar 2011. Illuut A/S blev stiftet 22. december 2009. Selskabet er dermed i gang med sit første regnskabsår.

Nedenstående tabel angiver de helt eller delvist selvstyrejede aktieselskaber.

Tabel D.2: De helt eller delvist selvstyrejede aktieselskaber

Selskab	(Ejerandel)	Selskab	(Ejerandel)
Boligselskabet INI	(100 %)	Royal Arctic Line	(100 %)
Great Greenland	(100 %)	Royal Greenland	(100 %)
Greenland Development	(100 %)	Tele Greenland	(100 %)
Grønlands Turist- og Erhvervsråd	(100 %)	Greenland Venture	(100 %)
Inuit Service Company	(100 %)	NunaMinerals	(37,1 %)
KNI	(100 %)	Air Greenland	(37,5 %)
NunaOil	(100 %)	GrønlandsBANKEN	(13,7 %)
Illuut	(100 %)		